

Prikaz nacionalnih manjina u Glasu Istre u razdoblju 1.7.-30.11.2015.

Maras Benassi, Hermina

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:413183>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-04**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet za interdisciplinarne, talijanske i kulturološke studije

HERMINA MARAS BENASSI

Prikaz nacionalnih manjina u „Glasu Istre“ u razdoblju

1.7.- 30.11.2015.

Završni rad

Pula, rujan 2019. godine

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet za interdisciplinarne, talijanske i kulturološke studije

HERMINA MARAS BENASSI

Prikaz nacionalnih manjina u „Glasu Istre“ u razdoblju

1.7.- 30.11.2015.

Završni rad

JMBAG: 0115005008

Status: izvanredni

Smjer: Sveučilišni preddiplomski studij Kultura i turizam

Mentorica: doc. dr. sc. Tijana Vukić

Kolegij: Uvod u masovne medije

Područje znanosti: Društvene znanosti

Polje: Informacijske i komunikacijske znanosti

Grana: Masovni mediji

Pula, rujan 2019. godine

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Hermina Maras Benassi, kandidatkinja za prvostupnicu Kulture i turizma, ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Studentica

U Puli, _____, _____ godine.

IZJAVA O KORIŠTENJU AUTORSKOG DJELA

Ja, Hermina Maras Benassi, dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom „Kvaliteta tiskanog medijskog sadržaja o nacionalnim manjinama u „Glasu Istre“ u razdoblju 1. 7.- 30. 11. 2015.“ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama. Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____

Potpis

Sadržaj

Uvod	1
1. Definicija temeljnih pojmova	2
1.1. O masovnim medijima.....	2
1.1.1. Novine	4
1.1.2. Glas Istre	5
1.2. O nacionalnim manjinama i multikulturalnosti.....	6
1.2.1. Nacionalne manjine i njihova prava u Republici Hrvatskoj	6
1.2.2. Masovni mediji i manjine u RH	9
1.2.3. Multikulturalnost	9
1.2.4. Istra i multikulturalnost.....	11
1.3. Uloga medija u procesu demokratizacije	12
2. Pregled dosadašnjih istraživanja	14
3. Metodologija istraživanja	17
3.1. Problem istraživanja.....	17
3.2. Cilj istraživanja i istraživačka pitanja	17
3.3. Predmet istraživanja.....	18
3.4. Metoda istraživanja	18
3.5. Izvori podataka.....	18
3.6. Uzorak istraživanja.....	18
3.7. Hipoteze.....	19
3.8. Istraživački instrument.....	19
4. Rezultati i interpretacija istraživanja.....	21
4.1. Zastupljenost manjina	21
4.2. Nositelji uloge.....	23
4.3. Tema članka	24
4.4. Mjesto zbivanja	25
4.5. Rubrika	26
4.6. Vrsta članka	27
Zaključak	29
Popis literature.....	31
Popis priloga.....	34
Sažetak.....	35
Abstract	36

Uvod

Završni rad naziva "Prikaz nacionalnih manjina u Glasu Istre u razdoblju 1.7.-30.11.2015." donosi pregled medijskog sadržaja u kontekstu nacionalnih manjina, a koji se odnosi na razdoblje od početka srpnja do kraja studenoga 2015. godine.

Na istraživanje navedene teme motiviralo me to što sam htjela vidjeti doprinosi li izvještavanje o nacionalnim manjinama u Glasu Istre multikulturalnosti Istarske županije. Istraživala sam koliko se u dnevnom listu Glas Istre piše o nacionalnim manjinama, preferira li se neka, na koji je to način povezano s njenom brojnošću u Istarskoj županiji te prikazuje li sadržaj novina Istru putem te teme kao multikulturalnu županiju.

Kao kriterij odabira nacionalnih manjina koje sam istraživala uzela sam one s najvećom brojnošću prema posljednjem popisu stanovništva. Budući se radi o dvojezičnoj županiji, u kojoj su hrvatski i talijanski jezik u službenoj uporabi, pretpostavljala sam da će Talijani biti najviše zastupljeni, dok sam za ostale manjine mislila da će biti zastupljene u mnogo manjoj mjeri nego što je to istraživanje na koncu pokazalo. Isto tako, u dugogodišnjem čitanju Glasa Istre djelovalo mi je da novina svojim sadržajem podupire multikulturalnost jer sam primijetila da često pišu o raznim manjinama i njihovim aktivnostima.

Podatke sam prikupljala u Sveučilišnoj knjižnici u Puli, u Gradskoj knjižnici u Poreču te u knjižnici Fakulteta za interdisciplinarne, talijanske i kulturološke studije u Puli tijekom studenoga i prosinca 2016. godine.

Rad je podijeljen na pet poglavlja. Nakon uvoda definirani su temeljni pojmovi kojima se rad bavi. To su mediji, manjine i multikulturalnost, a potpoglavlje o ulozi medija u procesu demokratizacije sumira prvo poglavlje. U drugome su navedena dosadašnja hrvatska istraživanja na ovu temu koja su obrađivala medijski sadržaj o zastupljenosti nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Treće poglavlje obuhvaća metodologiju provedenog istraživanja koju čine: problem i predmet istraživanja, cilj, istraživačka pitanja i hipoteza te metoda, istraživački instrument i uzorak. U četvrtome su prikazani i interpretirani rezultati provedenog istraživanja.

Na kraju rada su zaključak, sažetak, popis literature i popis priloga.

1. Definicija temeljnih pojmova

Ovo poglavlje, kako bi se jednostavnije razumjela materija o kojoj će biti riječi, donosi određenje temeljnih pojmova: *mediji*, posebno *novine* i *novina* čiji je sadržaj predmet istraživanja – *Glas Istre*, *nacionalne manjine*, *multikulturalnost* te *uloga medija u procesu demokratizacije*.

1.1. O masovnim medijima

Peruško (2011) navodi da je riječ *medij* (od lat. *medius*, srednji, koji je između) u svojem etimološkom značenju posrednik, prijenosnik komunikacije. Kako nije moguće dati jednoznačnu definiciju pojma medija, u kontekstu ovoga rada opredijelila sam se za onu iste autorice koja kaže da je to "svaki način, posredovanje ili oruđe, a posebno način komunikacije koji doseže opću javnost i sadrži reklame"¹. Prikladna je zbog povezanosti s činjenicom da društvo svoju potrebu za javnom komunikacijom vrši preko institucija masovnih medija.

McQuail (2005) objašnjava da je "Masovna komunikacija je kovanica koja se javlja početkom 20. stoljeća kako bi opisala tadašnji socijalni fenomen izgradnje novih društava na temeljima industrijalizacije i popularne demokracije".² To su istovremeno komunikacijski proizvodi i/ili oblici, kulturne formacije i medijske institucije. Medijski je sustav, dakle, sastavljen od svih masovnih medija na jednom području. On je, stoga, nacionalan jer je omeđen granicama države i razvija se u specifičnim političkim uvjetima karakterističnim za zemlju u kojoj se nalazi te je reguliran njenim političko-pravnim aktima.³

Peruško (2011) masovne medije dijeli prema:

a) *vrsti ili sektoru*; to su knjiga, tisak (novine i časopisi), film, televizija, radio, nosači zvuka i slike (npr. video, CD, DVD)

b) *geografskoj razini i doseg*; mogu biti lokalni, nacionalni i međunarodni

¹ PERUŠKO, Z. (ur.): *Uvod u medije*, Zagreb, Naknada Jesenski i Turk i Hrvatsko sociološko društvo, 2011, str. 17.

² McQUAIL, D.: *MacQualis Mass Communication Theory*, Sage Publications, 5th edition, London, Thousand Oaks, New Delhi, 2005, str. 4.

³ Isto, str. 15-18.

c) *obliku vlasništva*; mogu biti privatni, javni, državni i mediji trećeg sektora i

d) prema *bliskosti matici javnog ili političkog mišljenja*; koje dijeli na matične i alternativne medije.⁴

Ista autorica, nadalje, izdvaja više zajedničkih karakteristika masovnih medija:

- "Proizvodnja i distribucija simboličkih sadržaja - informacije, ideje, kultura, znanje
- Kanali za međusobno odnošenje ljudi - pošiljaoci i primaoci, pripadnici publike međusobno, prema društvu i njegovim institucijama (obitelj, obrazovanje, religija, politika itd.)
- Mediji djeluju u javnoj sferi kao komunikacijska infrastruktura za javnost i javno mnijenje
- Sudjelovanje je dobrovoljno, u slobodno vrijeme
- Mediji su formalno bez moći - nemaju definirane formalne hijerarhijske veze između proizvođača i poruka i publike
- Organizacija je profesionalizirana, povezana s tržištem i industrijom, ovisi o plaćenom radu, tehnologiji i financiranju
- Uvijek su u određenom odnosu s državom i vlašću, ovisno o obliku političkog uređenja."⁵

Važno je istaknuti da su mediji oduvijek imali važnu ulogu u pozitivnim procesima koji se odnose na zaštitu prava nacionalnih manjina pokrenutim u mnogim europskim državama na način da su nametali sadržaje, zastupali određena (pa i različita) stajališta i stvarali snošljivo okruženje potičući toleranciju, a u kojem se odluke lakše donose u svim segmentima.

Jer, masovni mediji zadovoljavaju neke od temeljnih društvenih funkcija kao što su *informiranje, korelacija, kontinuitet, zabava i mobilizacija*⁶. Informiranje služi za donošenje novosti na temelju važnih događaja, korelacijom se oni smještaju u društveni kontekst, a kontinuitetom se osiguravaju odnos između dominantne kulture, supkultura i novih kulturoloških razvojnih smjernica te jačaju skupne vrijednosti.

⁴ PERUŠKO, Z.: Što su mediji? U: Peruško, Z. (ur.): *Uvod u medije*, Naknada Jesenski i Turk i Hrvatsko sociološko društvo, Zagreb, 2011, str. 16.

⁵ Isto, str. 22.

⁶ McQUAIL, D.: *MacQualis Mass Communication Theory*, 6th edition, Sage Publications, London, Thousand Oaks, New Delhi, 2010, str. 98-99.

Dakle, masovni mediji imaju itekako veliku ulogu u pozicioniranju manjina unutar pojedine države što je posebno važno danas, u doba migracija i globalizacija, kada mediji uvelike mogu pridonijeti upoznavanju i uvažavanju različitosti pojedinih manjina.

1.1.1. Novine

Vilović (2011) izdvaja četiri osnovne karakteristike novina, kao najstarijeg oblika komuniciranja: *publicitet* ili *javnost*, *univerzalnost*, *aktualnost* i *periodičnost*.⁷ U kontekstu manjina, univerzalnost je važna jer se te teme uključuju u medijski prostor i time omogućavaju publicitet manjina, odnosno javnosti omogućava uvid u njihov način života i rada.

Potrebe tržišta i gospodarske okolnosti među njima uvjetuju razlike, posebno što se tiče tiraže i broja novina prema vrsti u ponudi. Prema relevantnim podacima Hrvatske gospodarske komore, u Republici Hrvatskoj je u 2018. godini bilo evidentirano 405 tiskovina.⁸

Malović (2003) navodi da je, s obzirom na način proizvodnje, novine uobičajeno dijeliti prema *učestalosti izlaženja*, *formatu* i *tehnologiji*. Najveće su razlike, smatra autor, prema učestalosti izlaženja te se po tom kriteriju dijele na: dnevne, tjedne, dvotjedne i mjesečne. Imajući na umu tehnologiju izrade i oblikovanja, uobičajeni format je A4, a temeljna je razlika u tome jesu li novine u jednoj, dvije ili više boja. Prema sadržaju novine se dijele na: informativno-političke, specijalizirana izdanja i zabavno-revijalne listove.⁹

⁷ VILOVIĆ, G., *Novine*, U: PERUŠKO, Zrinjska (ur.): Uvod u medije, Naknada Jesenski i Turk i Hrvatsko sociološko društvo, Zagreb, 2011, str. 67.

TATALOVIĆ, S. u: OBRADOVIĆ, Stojan (ur.): *Javnost i manjine*, Split, Stina d.o.o., 2004, str. 7-16

⁸ Hrvatska gospodarska komora - Evidencija prijavljenih tiskovina: <https://www.hgk.hr/s-industriju-i-it/javne-ovlasti-u-sektoru-za-industriju>

⁹ MALOVIĆ, S., *Novine*, Sveučilišna knjižara, Zagreb, 2003, str. 93-95.

1.1.2. Glas Istre

Prema navedenim podjelama, Glas Istre su dnevne novine informativno-političko-zabavnog sadržaja s pojedinim specijalnim izdanjima, A4 formata koje se tiskaju u više boja.

Na službenoj mrežnoj stranici toga dnevnoga lista Glas Istre stoji da su to: „hrvatske dnevne novine – nezavisni dnevni list iz Pule utemeljen u partizanima. Prvi je broj tiskan u okolini Crikvenice 18. kolovoza 1943. godine kao antifašistički list naroda Istre. Kao dnevnik počinju izlaziti od 1. studenog 1969., a od travnja 1989. godine izlazi i nedjeljno izdanje. Glas Istre su glavni i najprodavaniji tiskani izvor informacija na području Istre koje najveću pažnju posvećuju mjesnim kronikama prateći zbivanja čak i u najmanjima mjestima Istre. Pokrivaju teme opće društvene kronike, sportska, mozaična, kulturna i ostala događanja. List se tiska u Novom listu u Rijeci.“¹⁰

Što se tiče vlasničke strukture medija, „zrele“ demokracije, kao što je ona SAD-a, ne dopuštaju da masovni mediji unutar države budu u državnom vlasništvu, za razliku od demokratski mladih zemalja.¹¹ U Hrvatskoj su masovni mediji sve više u vlasništvu stranaca pa tako i Glas Istre koji je, kao dio grupacije u kojoj su još i Novi list i Zadarski list, od 2016. u vlasništvu slovačke tvrtke.¹² Osim toga, prema posljednjem godišnjem izvješću Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja iz 2017. godine, tiraža tiskanih dnevnih listova je od 2014. godine i dalje u padu, u 2016. za dodatnih 8%. Grupacija Glas Istre ukupno je imala tržišni udjel od 10-20%, a dnevnik Glas Istre manje od 10%.¹³

Premda Glas Istre, kao jedini dnevni list u Istri, ima svoj mrežni portal – www.glasistre.hr, analiza podataka sa otvorenim pristupom, koje provodi Gemius Audience, je pokazala da je u kolovozu 2019. bio tek 21. na listi najposjećenijih portala u Hrvatskoj s dosegom od 16,44%, odnosno 6 630 121 pregleda i 2 700 052 korisnika.¹⁴

¹⁰ Glas Istre: <https://glasistrenovine.hr/>

¹¹ VUKIĆ, T.: *Od novinara do novinarstva*, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Golden marketing-Tehnička knjiga, Pula - Zagreb, 2017, str. 54.

¹² *Godišnje izvješće o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja za 2017. godinu*, Zagreb, rujan 2018, str. 66.: <http://www.aztn.hr/ea/wp-content/uploads/2015/05/GI-AZTN-2017.pdf>

¹³ Isto, str. 67.

¹⁴ Gemius Audience za kolovoz 2019. godine: <https://rating.gemius.com/hr/tree/8>

1.2. O nacionalnim manjinama i multikulturalnosti

Prema *Leksikonu migracijskoga i etničkoga nazivlja*, u izdanju Instituta za migracije i narodnosti u Zagrebu, nacionalna manjina je:

" (...) dio nacionalne cjeline koji je zbog povijesnih ili političkih razloga ostao izvan granica područja/države na kome živi većina pripadnika toga naroda i koji ima svijest o pripadnosti naciji kao posebnu društvenom kolektivitetu; upravo to isticanje svijesti o pripadnosti entitetu neki autori rabe u razlučivanju nacionalne od narodne manjine, dok istovremeno drugi rabe te izraze kao istoznačnice za manjinsku zajednicu koja je etnički različita od naroda (većinskog) ili više njih s kojima živi u zajedničkoj državi."¹⁵

Babić (2015) ističe najcitiraniju definiciju F. Capotortija prema kojoj se nacionalna manjina određuje kao "grupa koja je bročano manja od ostalog dijela stanovništva iste države, a čiji se pripadnici - državljani države u pitanju - razlikuju po vjerskim, etničkim ili jezičnim karakteristikama od ostalih državljana (...)."¹⁶

1.2.1. Nacionalne manjine i njihova prava u Republici Hrvatskoj

U Republici Hrvatskoj tradicionalno živi velik broj nacionalnih manjina čije je doseljavanje vezano uz različita povijesna razdoblja. Međunarodnim priznanjem i samostalnošću Hrvatske 1992. godine, sve nacionalne manjine dobivaju novi status koji se odnosio na sve nacionalne manjine, bez obzira na njihov prijašnji.

Prema Babiću (2015) 1990-ih nije bilo političke volje pa su prava nacionalnih manjina predstavljala problem koji je uočila međunarodna zajednica te je vršeci pritisak istodobno i pružala različite oblike pomoći kako bi se stanje poboljšalo. Pitanje reguliranja prava nacionalnih manjina u normativnom smislu i ostvarivanje njihovih prava postalo je važno pitanje, a demokratizacija Hrvatske, prema međunarodnoj zajednici, ujedno i uvjet za ekonomsku i političku integraciju Hrvatske u europske tokove. Republika Hrvatska odmah nakon osamostaljivanja postojećim nacionalnim manjinama priznaje stečena prava.¹⁷

U objektivnom se i subjektivnom smislu pravo nacionalnih manjina izražava kao jedna od komponenti ljudskih prava i temeljnih sloboda koje pravna znanost kao

¹⁵ Leksikon migracijskoga i etničkog nazivlja, IMIN, Školska knjiga, Zagreb, 1998, str. 160-161.

¹⁶ BABIĆ, D.: *Nacionalne manjine u Hrvatskoj*, Zagreb, Plejada, 2015, str. 18.

¹⁷ TATALOVIĆ, S.: *Nacionalne manjine u Hrvatskoj*, Split, Stina d.o.o., 2005, str. 7.

takva s pravom sistematizira kao sadržaj ustavnog prava odnosno jedne od znanstvenih disciplina jedinstvenog pravnog sustava. "Materijalne izvore prava obilježava njihova izrazita dinamičnost koja proizlazi iz neprekidnih promjena koje se događaju u stvarnim društvenim okolnostima, ali i zbog stalnog oblikovanja novih odnosa, zbog promjena ili dopuna postojećih potreba i interesa ljudi u njihovim međusobnim odnosima. Za razliku od njih formalni su izvori više statični. Formalnopravni izvori su u pravnoj normi konstatirani i njome uređeni materijalni izvori koji se očituju kao općenormativni pravni akti zato što na apstraktan način uređuju pravne odnose za neodređen broj adresata i sadržavaju pravno regulirana. opća pravila ponašanja u određenim područjima društvenog života i djelovanja".¹⁸

Pravni izvori o pravima nacionalnih manjina u demokratskim su ustavnopravno uređenim društvima međusobno koordinirani sustav, uspostavljen na različitoj pravnoj snazi normativnih akata i njihovu međusobnom odnosu. Njihov je odnos po pravilu hijerarhijski - subordinacijski, te se može predočiti hijerarhijskom ljestvicom normativnih akata. Međusobni odnos normativno-pravnih akata utvrđen na osnovi njihove pravne snage vrlo je bitan kako za teorijsko proučavanje i sistematiziranje tih izvora, tako i za praktičnu primjenu prava u konkretnim slučajevima rješavanja sporova u društvenim odnosima. Stoga uređeno društvo putem svojih tijela vlasti propisuje kriterije razgraničenja među tim pravnim aktima čijom se primjenom za pojedini pravni akt određuje pozicija koje ima na hijerarhijskoj ljestvici.¹⁹

Arlović (2015) podsjeća da hijerarhijska ljestvica normativnih propisa koji se odnose na nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj izgleda ovako:

- Ustav Republike Hrvatske,
- međunarodni ugovori,
- Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina i
- zakoni: Zakon o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici

Hrvatskoj te Zakon o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

Dva najvažnija zakona koja se odnose na nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj su:

¹⁸ ARLOVIĆ, M.: *Pravo nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj*, Zagreb, Informator, 2015, str. 293-295.

¹⁹ ARLOVIĆ, nav. dj., str. 307.

1. Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina (Narodne novine 155/2002, 80/2010) i

2. Zakon o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina (Narodne novine 51/2000, 56/2000, 33/2012).

Iz njih izdvajam nekoliko članaka koji govore o nacionalnim manjinama na općenitoj razini. Definicija manjina koji žive u RH, prema članku 5. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina glasi: "Nacionalna manjina je skupina hrvatskih državljana čiji pripadnici su tradicionalno nastanjeni na teritoriju Republike Hrvatske, a njeni članovi imaju etnička, jezična, kulturna i/ili vjerska obilježja različita od drugih građana i vodi ih želja za očuvanjem tih obilježja."²⁰

U Preambuli Ustava Republike Hrvatske manjinama se jamče slobode i prava kao i građanima hrvatske narodnosti:

"Republika Hrvatska ustanovljuje se kao nacionalna država hrvatskoga naroda i država pripadnika nacionalnih manjina: Srba, Čeha, Slovaka, Talijana, Mađara, Židova, Nijemaca, Austrijanaca, Ukrajinaca, Rusina, Bošnjaka, Slovenaca, Crnogoraca, Makedonaca, Rusa, Bugara, Poljaka, Roma, Rumunja, Turaka, Vlaha, Albanaca i drugih, koji su njezini državljani, kojima se jamči ravnopravnost s građanima hrvatske narodnosti i ostvarivanje nacionalnih prava u skladu s demokratskim normama OUN-a i zemalja slobodnoga svijeta."²¹

Predstavljajući primjer pozitivne prakse u demokratskom svijetu, neophodno je istaknuti da pripadnici nacionalnih manjina imaju svoje predstavnike u Hrvatskom saboru, što je regulirano Zakonom o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (NN 66/2015).

U Hrvatskoj je stvoren pravni model za zaštitu nacionalnih manjina na tri razine - državnoj, regionalnoj i lokalnoj. Taj je model usklađen s europskim standardima i iskustvima. Valja istaknuti da se kroz individualni i kolektivni model kulturne autonomije nacionalne manjine nastoji integrirati, a ne asimilirati u hrvatsko društvo na način da im se osigura očuvanje i razvoj etničkog, jezičnog, kulturnog i vjerskog

²⁰ Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina, Narodne novine, broj 155/02 (Online). Dostupno na: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2002_12_155_2532.html

²¹ Ustav Republike Hrvatske, Narodne novine 85/2010. http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2010_07_85_2422.html

identiteta. Etnička prava nacionalnih manjina, kao što su npr. znanost, obrazovanje, zaštita spomenika, knjižnice, ostvaruju se na državnoj razini preko stručnih institucija te predstavlja jedan od načina kako se ostvaruje načelo integracije nacionalnih manjina u društvo.

1.2.2. Masovni mediji i manjine u RH

Dio etničkih prava koji se odnosi na npr. izdavaštvo, informiranje, kulturne manifestacije i obrazovanje s jedne se strane ostvaruje preko nevladinih udruga čime se osigurava zaštita od asimilacije nacionalnih manjina.²² S druge, opće su stavke kojima se jamče prava manjina u sadržaju svih hrvatskih medija (neovisno o tome jesu li javni ili privatni) propisane najprije ustavom i medijskim zakonom.

Tako članak 18. stavak 1. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina propisuje da: "(...) pravne osobe koje obavljaju djelatnost javnog priopćavanja (tisak, radio i televizija) omogućit će udrugama pripadnika nacionalnih manjina i institucijama nacionalnih manjina sudjelovanje u stvaranju programa namijenjenog nacionalnim manjinama."²³

Prema članku 5. Zakona o medijima, dalje, obveza je države da radi poticanja pluralizma i raznovrsnosti medija nacionalnim manjinama jamči „ostvarivanje prava na javno informiranje i obaviještenost pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj“, kao i „(...) poticanje tolerancije i kulture dijaloga.“²⁴

1.2.3. Multikulturalnost

Globalizacijski procesi i napredak čovječanstva nije moguć bez interakcije različitih kultura. U svakom se povijesnom razdoblju događaju promjene koje se ogledaju u susretu sa novim kulturnim, jezičnim, etničkim i vjerskim identitetom. Te se promjene ogledaju i u kvaliteti međuljudskih odnosa na razini društva, ali i samoga pojedinca.

²² TATALOVIĆ, S.: „Nacionalne manjine i hrvatska demokracija“, *Politička misao: časopis za politologiju*, br. 43, str. 163.

²³ Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina, Narodne novine, 155/02. http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2002_12_155_2532.html

²⁴ Zakon o medijima, Narodne novine, 59/04, 84/11, 81/13. http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2004_05_59_1324.html

Identitet Europe stvaran je tijekom dugoga povijesnog razdoblja i nastao je kao plod međusobnog prožimanja ili sučeljavanja mnogih i različitih svjetonazora, kultura i vjera. Do masovnih migracija radnika iz mediteranskih zemalja u industrijaliziranije zemlje sjeverne i zapadne Europe dolazi nakon Drugoga svjetskog rata. Ti su migracijski tokovi doveli do otvorenih pitanja u mnogim zemljama Europe. Javlja se nedoumice i dvojbe što i kako s različitostima novih, heterogenih, multikulturnih društava, koja su do jučer bila homogena.²⁵

Multikulturalnost je prema UNESCO-u pojam koji se opisuje kao "kulturalna različitost ljudskog društva koja se odnosi ne samo na elemente nacionalne ili etničke kulture već uključuje i lingvističke, religijske i društveno-ekonomske različitosti."²⁶

Prema Lafray, „multikulturalnost je suživot različitih kultura, pluralno društvo sastavljeno od kulturnih zajednica s diferenciranim identitetom.“²⁷

Multikulturalnost podrazumijeva da neka nacionalna zajednica njeguje svoju kulturnu i jezičnu tradiciju, običaje, vrijednost i obrasce ponašanja pri čemu istovremeno uvažava ostale nacionalne i etničke zajednice koje rade to isto.²⁸

Perotti (2014) smatra da postoje zablude da su multikulturalizam, različito, druge kulture i manjine problem te da posljednjim desetljećem dominira ideja o pluralnom i konfliktnom civilnom društvu koje je važnije od države. Institucije države nalaze se nasuprot nastanka novoga društva koje ima razvijeni višestruk samosvojni entitet.²⁹

Može se složiti s Mrnjauš (2013) koja kaže da je multikulturalnost zapravo "stanje pluralnog društva koje se sastoji od kulturalnih zajednica s različitim identitetima."³⁰

²⁵ PIRŠL, E. i sur.: *Vodič za interkulturalno učenje*, Zagreb, Ljevak, 2016, str. 15-16.

²⁶ UNESCO: <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001478/147878e.pdf>

²⁷ LAFRAYA, S.: *Intercultural learning is non-formal education: theoretical frameworks and starting points*. Council of Europe, Pariz, str. 23.

²⁸ BULATOVIĆ, G. i BULATOVIĆ, Lj.: "Multikulturalnost i interkulturalnost u medijskom javnom servisu Vojvodine", *Medijski dijalozi*, br. 31, Istraživački medijski centar Podgorica, 2018, str. 10.

²⁹ PEROTTI, A.: *Pledoaje za interkulturalni odgoj i obrazovanje*, Zagreb, Educa, 1994, str. 22.

³⁰ MRNJAUS, K. i sur.: *Interkulturalna dimenzija u odgoju i obrazovanju*, Rijeka, Filozofski fakultet u Rijeci, 2013, str. 17.

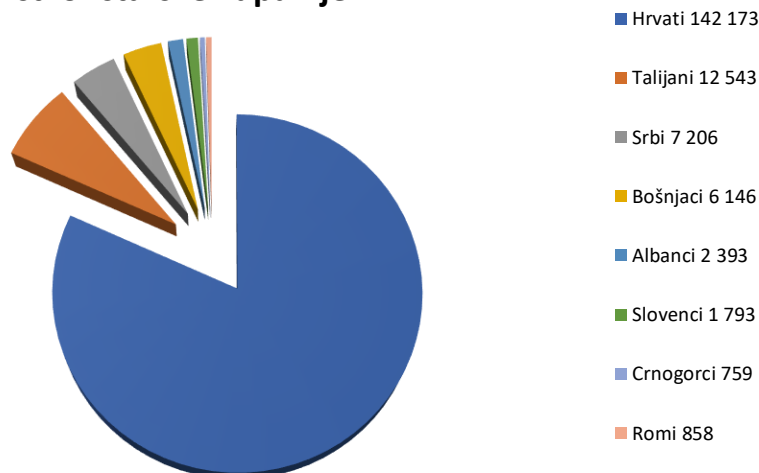
1.2.4. Istra i multikulturalnost

Statutom Istarske županije naznačeno je da je „Istra višetnička, višekulturalna i višejezična zajednica u kojoj se priznaje i štiti slobodno izjašnjavanje građana i čuva dostojanstvo pojedinca“ kao i da „(...) svaki građanin ili zajednica uživaju puno pravo izražavanja, poštovanja, osiguranja i razvoja društvene, etničke, vjerske, kulturne, političke i jezične slobode i samosvijesti“.³¹

Istra je vrlo specifična županija u Republici Hrvatskoj jer je prema Statutu dvojezična. Sa službenih stranica Istarske županije preuzeti su podaci o strukturi stanovništva prema Popisu iz 2011. godine, a za potrebe ovoga istraživanja odabrala sam prvih sedam najbrojnijih nacionalnih manjina (Graf 1).

Graf 1 Stanovništvo Istarske županije prema nacionalnosti (Popis stanovništva iz 2011.)

Stanovništvo Istarske županije

Priredila i prilagodila autorica iz podataka preuzetih s:

<https://www.istra-istria.hr/index.php?id=14>.

U Istarskoj županiji tri najbrojnije nacionalne manjine su: Talijani (6,03 % ukupnog stanovništva Istarske županije), Srbi (3,46 % ukupnog stanovništva Istarske županije) i Bošnjaci (2,90 % ukupnog stanovništva Istarske županije).

³¹ Istarska županija: <https://www.istra-istria.hr/>

Iznimno značajno i vrijedno za hrvatsko, posebno istarsko, društvo jest i činjenica da od 2017. godine upravo predstavnik talijanske nacionalne manjine obnaša dužnost potpredsjednika Hrvatskog sabora.

Vrijeme provođenja istraživanja koincidira sa 7. sazivom Hrvatskog sabora, u kojemu su nacionalne manjine³² koje istražujem u medijskom sadržaju imale svoje zastupnike iz redova srpske nacionalne manjine (tri zastupnika), talijanske (jednog), dok su jednog zajedničkog zastupnika imale albanska, bošnjačka, crnogorska i slovenska nacionalna manjina³³.

Kvaliteta tiskanog medijskog sadržaja o nacionalnim manjinama u Glasu Istre potiče suživot upoznavajući i približavajući većinskom stanovništvu djelatnosti i običaje nacionalnih manjina te utječe na formiranje svijesti o nužnosti upoznavanja različitog, a nacionalnim se manjinama na taj način daje mogućnost trajne integracije u društvo.

1.3. Uloga medija u procesu demokratizacije

Procesi demokratizacije i uloga medija u njima naglašeni su u državama u kojima je postojala negacija medijskih sloboda, a sada se suočavaju s demokratskim izazovima. Nacionalne manjine u tim procesima moraju nastojati senzibilizirati javnost putem raznih medija jer građani i informacijama formiraju sliku o nekoj nacionalnoj manjini. Zato je važno otkriti kakve to poruke mediji stvaraju o nacionalnim manjinama, kako izvještavaju o njihovim aktivnostima, koje nacionalne manjine favoriziraju, a koje zanemaruju. Sadržaj masovnih medija pokazatelj je stupnja otvorenosti društva prema različitostima svih vrsta te tolerancije i razumijevanja za potrebe tih manjinskih skupina. Masovni mediji pripadaju gotovo redovito nekoj većinskoj skupini, a oni koji u njima odlučuju stvaraju i kriterije prema kojima se izvještava o raznim događajima, kako se selekcioniraju vijesti za objavu i kako se mediji uređuju.³⁴

Istraživanja su pokazala da masovna komunikacija, kako u elektroničkim medijima, tako i u tisku, prolazi podjednake sustave filtriranja od izbora, određivanja važnosti nekog događaja ili aspekata istih. U takvom procesu koji se događa u novinskim redakcijama svakoga dana, javlja se kao produkt medijski proizvod.

³² Zastupnici u Saboru: <https://www.sabor.hr/hr/zastupnici>

³³ Saborska zastupnica zastupala je i makedonsku nacionalnu manjinu.

³⁴ TATALOVIĆ, S. u: OBRADOVIĆ, Stojan (ur.): *Javnost i manjine*, Split, Stina d.o.o., 2004, str. 7-16.

Novinari su ti koji stvaraju medijski sadržaj, a kvaliteta njihova rada prije svega ovisi o njihovom obrazovanju, smatra Vukić (2017). Autorica nadalje ističe da je rad holistički obrazovanih novinara, koji zagovara, moguć jedino u demokratskim medijskim sustavima, dok je hrvatski, prema dosadašnjim istraživanjima tek djelomično demokratski.³⁵

Posebno se, u izvještavanju o manjinama, javlja aspekt teorije minimalnih medijskih efekata. McCombs i Shaw su istraživanjem utvrdili kako

"pojedinci minimaliziraju izloženost informacijama koje podupiru naše vrijednosne sustave i stavove, dok se izloženost povećava ako je riječ o informacijama koje su u skladu s našim vrijednostima. Upravo taj empirijski nalaz ide u prilog tezi kako će manjinske teme mnogo teže doći do javnosti, pogotovo ako su stereotipi o manjinama tako jaki da su u apsolutnoj suprotnosti sa stavovima većine, kojoj je namijenjena većina medijskih proizvoda."³⁶

Slijedi pregled dosadašnjih studija medijskoga sadržaja o nacionalnim manjinama u Hrvatskoj iz kojega je vidljivo koliko se rijetko provode te elaboracije specifičnosti ovoga istraživanja.

³⁵ VUKIĆ, T.: *Od novinara do novinarstva. Studija novinarskih vještina*, Pula - Zagreb, Sveučilište Jurja Dobrića u Puli i Golden marketing- Tehnička knjiga, 2017, str. 53.

³⁶ McCOMBS i SHAW (1972) u: KANIŽAJ, I.: „Predstavljenost nacionalnih manjina u hrvatskim dnevnim novinama - komparativni pregled 2001.-2003.“, *Politička misao: časopis za politologiju*, br. 41, 2004, str. 32.

2. Pregled dosadašnjih istraživanja

Istraživanja o nacionalnim manjinama u medijima prvenstveno su usmjerena na pojavnost takvoga sadržaja u većinskim medijima, a ne u medijima manjinskih grupa smatra Župarić-Iljić (2011) čiji se rad bavi predstavljenošću nacionalnih manjina u medijima i zastupljenošću manjinskih medija u Hrvatskoj. Autor, nadalje, zaključuje da je metoda koja se najčešće primjenjuje u takvim istraživanjima metoda analize medijskog sadržaja, „kojom se u određenom razdoblju sistematično i kontinuirano prate novinski isječci ili sadržaj televizijskih emisija te bilježi svako spominjanje manjina i različite forme novinskog sadržaja.“³⁷

Istraživačkih radova provedenih tom metodom i na temu o zastupljenosti manjina u medijskom prostoru Hrvatske nema puno. Jedan od mogućih razloga jest to što je riječ o osjetljivoj temi. Istraživanjem medijskoga sadržaja o nacionalnim manjinama bavili su se Kanižaj (2004) i Vilović (2003).

Rad Igora Kanižaja iz 2004. godine donosi rezultate istraživanja o manjinama u hrvatskim dnevnim novinama od 2001. do 2003. provedeno u dvije faze. Autor posebno istražuje aspekte novinske selekcije koja presudno utječe na konačnu percepciju čitatelja.

Prva se faza odnosi na zasebno istraživanje iz 2001. godine kao dio šireg projekta Media Diversity Institute. U razdoblju od 1. studenoga 2001. do 1. prosinca 2001. metodom analize sadržaja proučeno je ukupno 114 članaka u dvjema najčitanijim hrvatskim dnevnim novinama – Jutarnjem listu i Večernjem listu. Ključni nalazi tog dijela istraživanja su:

1. „Da se o manjinama najviše izvještava kroz političke rubrike
2. Da su dominantne teme etnički događaji u regiji, istraživanja zločina iz prošlosti i suđenja za ratne zločine
3. Da se u izvještavanju zapostavlja kulturne, gospodarske i socijalne aktivnosti manjina
4. Da je dominantno izvještavanje o Srbima, Židovima i Hrvatima u BiH
5. Da je izvještavanje depersonalizirano

³⁷ ŽUPARIĆ-ILJIĆ, D.: „Predstavljenost nacionalnih manjina i prisutnost njihovih medija u hrvatskome medijskom prostoru“, *Politička misao: časopis za politologiju*, br. 48, 2011, str. 136.

6. Da je naglasak na informativnim tipovima članaka i
7. Da je izvještavanje uvjetovano profilom tiskovine koja se analizira.“³⁸

Druga faza navedenog istraživanja obuhvatila je razdoblje od 14. travnja do 14. svibnja 2003., uz prošireni broj varijabli. Analizirana su prva izdanja *Jutarnjeg lista*, *Slobodne Dalmacije* i *Večernjeg lista*. Jedinica analize bio je jedan novinski članak, a analitička matrica sadržavala je 22 klasifikacijske kategorije. Tekstove su analizirala dva istraživača kako bi se smanjila subjektivnost. Obuhvaćeno je ukupno 88 članaka u kojima se spominju nacionalne manjine. Analizirani su tekstovi u kojima su se pojavile sljedeće manjine: Albanci, Bošnjaci, Česi, Hrvati u BiH, Hrvati u Sloveniji, Hrvati u Mađarskoj, Hrvati u Srbiji, Hrvati u Crnoj Gori, Romi, Mađari, Slovenci, Srbi, Talijani, Židovi i posebna kategorija – manjine općenito.³⁹

Kanižaj zaključuje da su u hrvatskim dnevnim novinama manjinski problemi ispolitizirani. To je potvrđeno u objema fazama istraživanja čiji je cilj bio utvrditi kako o manjinama izvještavaju hrvatske dnevne novine.⁴⁰

Vilović (2004) je s etičkog aspekta proučavala kako novinari prate teme povezane sa nacionalnim manjinama te je došla do zaključka da je postignut napredak, ali da su u medijima još uvijek prisutni etički nekorektni tekstovi.⁴¹

Nadalje, Car i Kanižaj (2010) su analizirali predstavljenost programa za nacionalne manjine u hrvatskom televizijskom i radijskom programu te, između ostalog, i u kojoj mjeri lokalne radijske postaje i lokalne televizije u Hrvatskoj poštuju i ispunjavaju zakonske odredbe o zastupljenosti programa o manjinama i za manjine. Autori upozoravaju da je po pitanju zastupljenosti programa na jeziku i pismu nacionalnih manjina u programima lokalnih televizija u Republici Hrvatskoj stanje izrazito nezadovoljavajuće.

„Izvještavanje o nacionalnim manjinama te proizvodnja sadržaja namijenjenog manjinskim zajednicama, prepušteno je na volju urednicima ili na osobnu inicijativu

³⁸ KANIŽAJ, I. (2004). Predstavljenost nacionalnih manjina u hrvatskim dnevnim novinama - komparativni pregled 2001.-2003. *Politička misao: časopis za politologiju*, 41, 30-46. Preuzeto s <http://hrcak.srce.hr/22804>.

³⁹ Isto mjesto

⁴⁰ Nav. dj., str. 35-36.

⁴¹ VILOVIĆ, G.: *Napredak, ali predrasude su vidljive*, u: Malović, S. (ur.), *Bogatstvo različitosti*, Sveučilišna knjižara, Zagreb, 2004, str. 73-80.

pojedinih novinara. Pripadnici nacionalnih manjina u Hrvatskoj nisu vizualno prepoznatljivi (osim možda u slučaju romske manjine) te njihovu pripadnost nije nužno moguće prepoznati iz potpisa. Zato je važno da pripadnici nacionalnih manjina budu uključeni u sve faze proizvodnje televizijskog programa kako bi kroz novinarski tekst češće progovorili o temama iz života nacionalnih manjina. Izbor tema može pomoći i većinskom stanovništvu da se upozna i informira o kulturnim vrijednostima manjine kako bi se poboljšao suživot između manjine i većine.⁴²

Rilak Urošević je, potom, u diplomskom radu "Predstavljenost nacionalnih manjina u regionalnim dnevnim novinama *Glas Istre* i *Glas Slavonije*" u razdoblju 1.2.-29.12. 2015. na uzorku od 238 članaka u *Glasu Istre* istraživala medijski sadržaj metodom analize sadržaja svaki četvrti dan svakog drugog mjeseca kako bi utvrdila osnovne karakteristike i razlike u izvještavanju o nacionalnim manjinama. Autorica zaključuje da su nacionalne manjine najviše predstavljene kroz političke teme, da glavnu ulogu imaju članovi nacionalne grupe te da je većina tema vezana uz kulturu.⁴³

Za razliku od dosadašnjih radova koji analiziraju sadržaj Glasa Istre o manjinama, istraživanje predstavljeno u ovom radu jedino ga proučava, u kontinuiranom razdoblju, svakoga dana kroz pet mjeseci. Uzorak na kojem se provodilo istraživanje je, stoga, najveći do sada te obuhvaća 306 članaka, odnosno analizirani su svi članci na temu manjina u tom razdoblju.

Zanimljiva je okolnost da je istraživanje provedeno za potrebe ovoga završnog rada provođeno istovremeno kada i ono autorice Tihane Rilak Urošević (2015), no njezin je diplomski rad javno objavljen na sveučilišnom repozitoriju mnogo ranije. Premda se radovi poklapaju u dijelu istraživanoga razdoblja, ovaj je detaljniji i donosi neke sasvim drugačije zaključke.

⁴² CAR, V. i KANIŽAJ, I. (2010). *Analiza predstavljenosti programa za nacionalne manjine u hrvatskom televizijskom i radijskom prostoru*. http://www.nacionalne-manjine.info/savjet/files/2011/istrazivanja_2.pdf

⁴³ RILAK UROŠEVIĆ, T. (2017): Predstavljenost nacionalnih manjina u regionalnim dnevnim novinama *Glas Istre* i *Glas Slavonije*. Preuzeto s <https://zir.nsk.hr/islandora/object/fpzg%3A369>.

3. Metodologija istraživanja

Nacrt provedenog istraživanja obuhvaća problem i predmet istraživanja, cilj i istraživačka pitanja, metodu, izvore podataka, instrument i uzorak istraživanja te hipoteze.

3.1. Problem istraživanja

"Iako je naš identitet jedan i nedjeljiv, pripadnost različitim grupama i naši interesi u njima čine nas pluralnoidentitetskim akterima, a neka su od tih pripadanja i ona manjinska"⁴⁴.

Manjine se u današnje vrijeme povezuju s deprivilegiranim pozicijama, najčešće su djelomično ili u potpunosti isključene iz društveno-političkog života zajednice. O pripadnicima nacionalnih manjina često vladaju stereotipi koji ih stigmatiziraju kao manje vrijedne, neradnike, kao prijetnja većini. Često se misli da se ne mogu ili ne žele uključiti u zajednicu. U takvome društvenom okruženju teško je očekivati da će manjine dobiti svoj glas u medijima kakav i zaslužuju.

Ipak, mediji svojim radom mogu sudjelovati i utjecati na ublažavanje i rješavanje tih društvenih problema, a ovaj rad istražuje koliko su u tome efikasni, na primjeru jedne dnevne novine.

3.2. Cilj istraživanja i istraživačka pitanja

Cilj rada bio je utvrditi na koji je način u regionalnim dnevnim novinama *Glas Istre* prikazano sedam najbrojnijih nacionalnih manjina u Istarskoj županiji (Talijani, Srbi, Crnogorci, Bošnjaci, Albanci, Slovenci i Romi).

Kako bi se ostvario taj cilj, postavljena su sljedeća istraživačka pitanja:

1. Jesu li u člancima zastupljene sve najbrojnije istarske manjine?
2. Koja je najzastupljenija manjina o kojoj se u *Glasu Istre* izvještava?
3. Tko su manjinski nositelji uloge u člancima?
4. U kojim se rubrikama javlja najviše članaka o manjinama?
5. Koje teme dominiraju u člancima?

⁴⁴ BABIĆ, D.: *Nacionalne manjine u Hrvatskoj*, Zagreb, Plejada, 2015, str. 9-10.

6. Koje je najčešće mjesto događanja⁴⁵

7. Koje su najzastupljenije novinarske vrste i koje se društvene funkcije masovnih medija njima zadovoljavaju? te

8. Kakav je novinarski pristup u člancima o manjinama?

3.3. Predmet istraživanja

Istraživalo se kako se izvještava o sedam najbrojnijih nacionalnih manjina u Istarskoj županiji (Talijani, Srbi, Crnogorci, Bošnjaci, Albanci, Slovenci i Romi) u jedinim lokalnim dnevnim novinama u Istarskoj županiji - Glasu Istre u razdoblju 1.7.-30.11. 2015. godine.

3.4. Metoda istraživanja

Temeljena metoda istraživanja je kvalitativna analiza tiskanog medijskog sadržaja. Osnovna jedinica analize je novinski članak. Prema Zeleniki (2000), ta metoda označava "postupak znanstvenog raščlanjivanja putem kvalitativnih osobina činjenica, pojmova, procesa i odnosa koji omogućavaju uočavanje i utvrđivanje zakona i istraživanje istina."⁴⁶

3.5. Izvori podataka

Primarni izvori podataka odnose se na novinske članke u Glasu Istre i izvorna znanstvena istraživanja, a sekundarni na druga istraživanja i dokumentaciju.

3.6. Uzorak istraživanja

U periodu od 1. srpnja do 30. studenog 2015. godine pronađeno je 306 novinskih članaka (N=306) o nacionalnim manjinama čija su se kvalitativna obilježja analizirala.

⁴⁵ Željelo se vidjeti piše li se o manjinama samo u kontekstu većih gradova u Istri ili su uključena i manja mjesta, jer takvo izvještavanje zahtijeva i veću logistiku uredništva. Odgovor na ovo pitanje pokazuje nam koliko je Glasu Istre važno pratiti nacionalne manjine i na koji način to radi. U konačnici odgovori predstavljaju bitnu smjernicu odnosa lista prema nacionalnim manjinama.

⁴⁶ ZELENIKA, R.: *Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela*, Ekonomski fakultet u Rijeci, Rijeka, 2000, str. 329.

Treba naglasiti da istraživano razdoblje obuhvaća prijevremene izbore za zastupnike u Hrvatski sabor (izbori su održani 8. studenog 2015.) te se pretpostavilo da će aktivnost manjinskih zastupnika u tom razdoblju biti pojačane, što bi u konačnici trebalo rezultirati većim brojem članaka o politici i na taj je način obilježiti kao dominantnu tematiku za ovo razdoblje.⁴⁷

3.7. Hipoteze

Kako je Istra i u deklarativnom, ali i stvarnom svakodnevnom životu multikulturalna županija, vjerojatno je da jedini dnevni regionalni list tome doprinosi. Stoga sam pretpostavila da. Stoga sam pretpostavila da:

H₀ Glas Istre o istarskim manjinama izvještava redovito i sveobuhvatno.

Na temelju takve nulte hipoteze i istraživačkih pitanja postavila sam i pomoćne hipoteze kako slijedi:

H₁ Talijani su najzastupljenija manjina u sadržaju članaka o manjinama u Glasu Istre.

H₂ Manjinski nositelji uloge u članku su manjinske udruge i/ili zajednice, a ne pojedinci.

H₃ Najzastupljenije novinarske vrste su vijest i izvještaj.

H₄ O manjinama se najviše piše u rubrici Istra.

H₅ U člancima o manjinama dominiraju kulturno-zabavne teme.

H₆ O manjinama se izvještava iz velikih i malih sredina u Istri.

3.8. Istraživački instrument

Članci su analizirani pomoću kvalitativne matrice podijeljene u dva dijela. Prvi dio čine varijable koje se odnose na manjine te obuhvaćaju: *pojavnost manjina* u Glasu Istre (Talijani, Srbi, Crnogorci, Bošnjaci, Albanci, Slovenci i Romi), *nositelje uloga* u članku (političari/manjinski zastupnici u hrvatskom Saboru i stranke; manjinske udruge/zajednice/unije/škole; infrastruktura (škole, vrtići, zgrade zajednice i dr.); vjerske manjinske osobe i više nositelja uloge (ukoliko je nekoliko potkategorija u

⁴⁷ To, međutim, u ovome istraživanju nije bio slučaj, unatoč blagom povećanju broja članaka u vrijeme provođenja političke kampanje i izbora.

istome članku), *temu članka* (politika, socijalne teme, kultura/zabava/susreti, vjera, obilježavanja, odgojno-obrazovne teme, više tema i ostalo), te *mjesto zbivanja* iz članka. Varijabla koja se odnosi na medij obuhvaća *rubriku* u kojoj je članak pronađen i *vrstu članka*.

Prikupljeni su podaci kodirani i upisivani u istraživačku matricu te potom obrađeni metodom brojenja i deskriptivnom statistikom.

4. Rezultati i interpretacija istraživanja

U ovome su poglavlju prikazani i interpretirani rezultati istraživanja prema pojedinim kategorijama koje odgovaraju kodnoj matrici, odnosno prema istraživačkim varijablama koje su se istraživale: zastupljenost manjina, nositelji uloge u članku, tema članka, mjesto zbivanja, rubrika iz novine i vrsta članka.

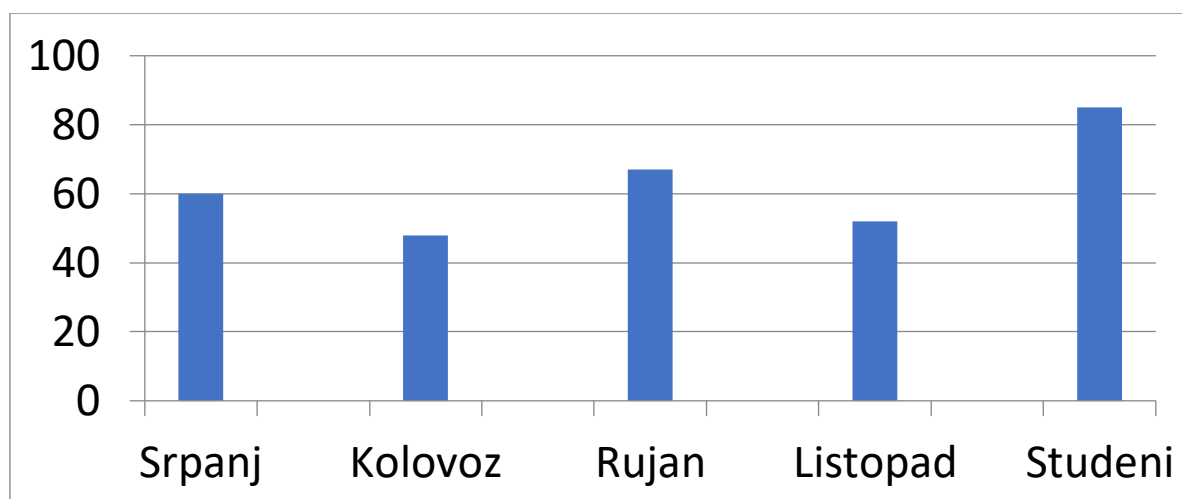
4.1. Zastupljenost manjina

Ovom se varijablom istraživalo koliko je članaka u razdoblju 1.7.-30.11. u 2015. godini uopće bilo posvećeno manjinama i koliko se odnosi na koju.

U 2015. godini pronađeno je ukupno 306 članaka koji tematiziraju istarske manjine.

Pretpostavila sam da će se najviše članaka o njima pronaći u srpnju i kolovozu zbog mnogobrojnih događanja koja se odvijaju u ljetnim mjesecima, no rezultati su pokazali drugačije. Naime, očito je da su izbori za zastupnike u Hrvatski sabor, održani 8.11.2015. godine⁴⁸ pridonijeli tome što je u studenom bilo najviše članaka koje se odnose na manjine, kako se i vidi iz Grafa 2.

Graf 2 Broj medijskih isječaka po mjesecima (N=306)

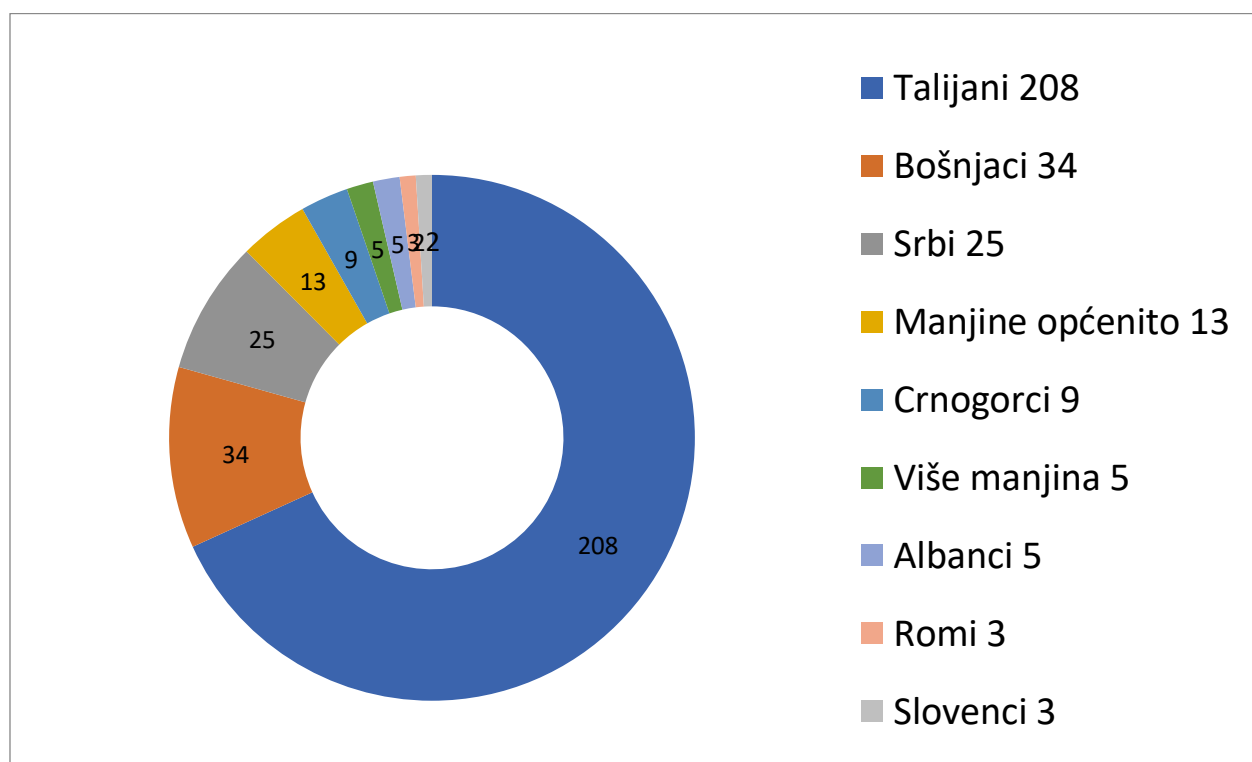
Izvor: *Istraživanje autorice*

⁴⁸ Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske: <https://www.izbori.hr/site/UserDocslmages/1575>

U istraženom je razdoblju najviše članaka (Graf 3) bilo o Talijanima (67,97%), a potom o Srbima (8,17%) i Bošnjacima (11,11%). Ovom varijablom potvrđujemo H_1 - da su Talijani najzastupljenija manjina u Glasu Istre.

Ovakav se rezultat i očekivao s obzirom na to da su Talijani najbrojnija nacionalna manjina u Istarskoj županiji. Hrvatsko-talijanska dvojezičnost, koja je određena Statutom županije, ovdje se nije uzimala u obzir jer su Glas Istre novine na hrvatskom jeziku. Zastupljenost ostalih manjina u člancima odgovara veličini manjine kako se vidi na Grafu 3.

Graf 3 Zastupljenost manjina (N=305)⁴⁹

Izvor: Istraživanje autorice

Isto tako, iz prikazanih je rezultata u Grafu 2 vidljivo da su sadržaji o manjinama bili zastupljeni u svim mjesecima tijekom istraženog razdoblja (srpanj – studeni) i to na način da je i količina članaka relativno slično raspodijeljena i to između 48 (srpanj) 85

⁴⁹ U ovom korpusu neobrađen je ostao 1 članak zbog nepripadanja ni jednoj promatranoj kategoriji. Naime, članak koji se nije jednoznačnom mogao smjestiti u ni jednu od navedenih kategorija izuzimao se od daljnje obrade.

(studeni) što znači da su novine Glas Istre u tom periodu redovito izvještavale o manjinama.

4.2. Nositelji uloge

Kao mogući nositelji uloge u člancima se javljaju:

- a). političari/manjinski zastupnici u hrvatskom Saboru i stranke,
- b). manjinske udruge/zajednice/unije/škole,
- c). infrastruktura (škole, vrtići, zgrade zajednice i dr.),
- d). vjerske manjinske osobe i
- e). više nositelja uloge (ukoliko je nekoliko potkategorija u istome članku).

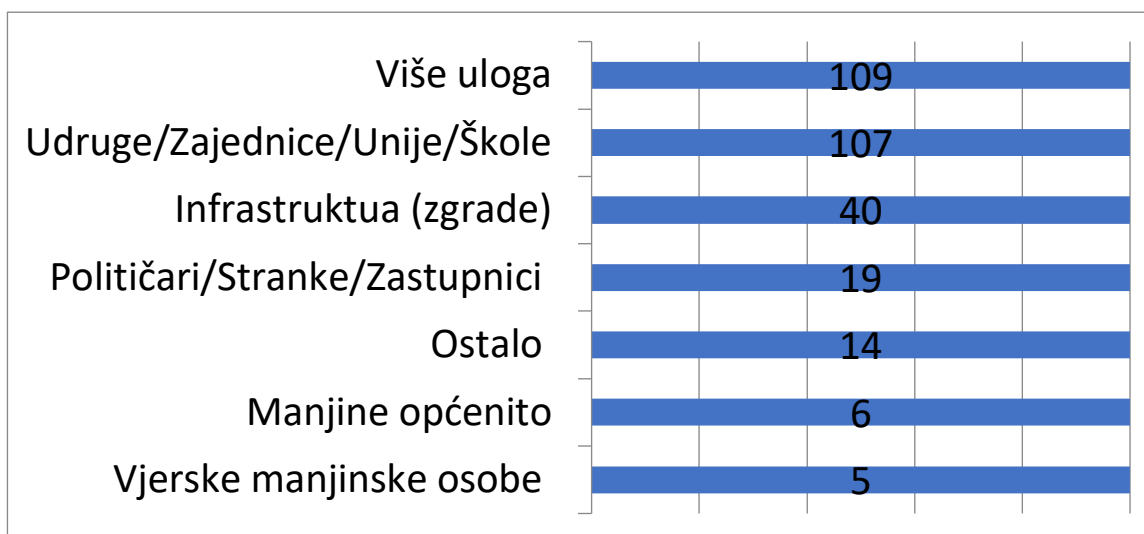
Ta varijabla, koja je analizirana na 300 članaka, pokazuje da u najviše članaka (N=109) nositelji uloge u članku nisu pojedinci, već ih je više, kako je prikazano u Grafu 4.

Manjinske udruge/zajednice/unije i škole kao nositelji uloge u članku javljaju se u 35,66% članaka. U ovoj kategoriji treba izdvojiti zajednice Talijana koje svoje prostorije često ustupaju i ostalim manjinama za razne događaje. Zbog brojnosti, raširenosti, tradicije i dobre organiziranosti u Istri ima tridesetak zajednica Talijana.⁵⁰

Na temelju dobivenih rezultata, podhipoteza kojom je pretpostavljeno da su manjinski nositelji uloge u članku u najvećoj mjeri manjinske udruge i/ili zajednice, a ne pojedinci može se potvrditi. O pojedincima (političarima i vjerskim manjinskim osobama) pronađeno je ukupno 23 članaka.

⁵⁰ Vlada Republike Hrvatske, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina: <https://pravamanjina.gov.hr/nacionalne-manjine/nacionalne-manjine-u-republici-hrvatskoj/talijani/381>

Graf 4 Manjinski nositelji uloge u članku (N=300)⁵¹

Izvor: Istraživanje autorice

4.3. Tema članka

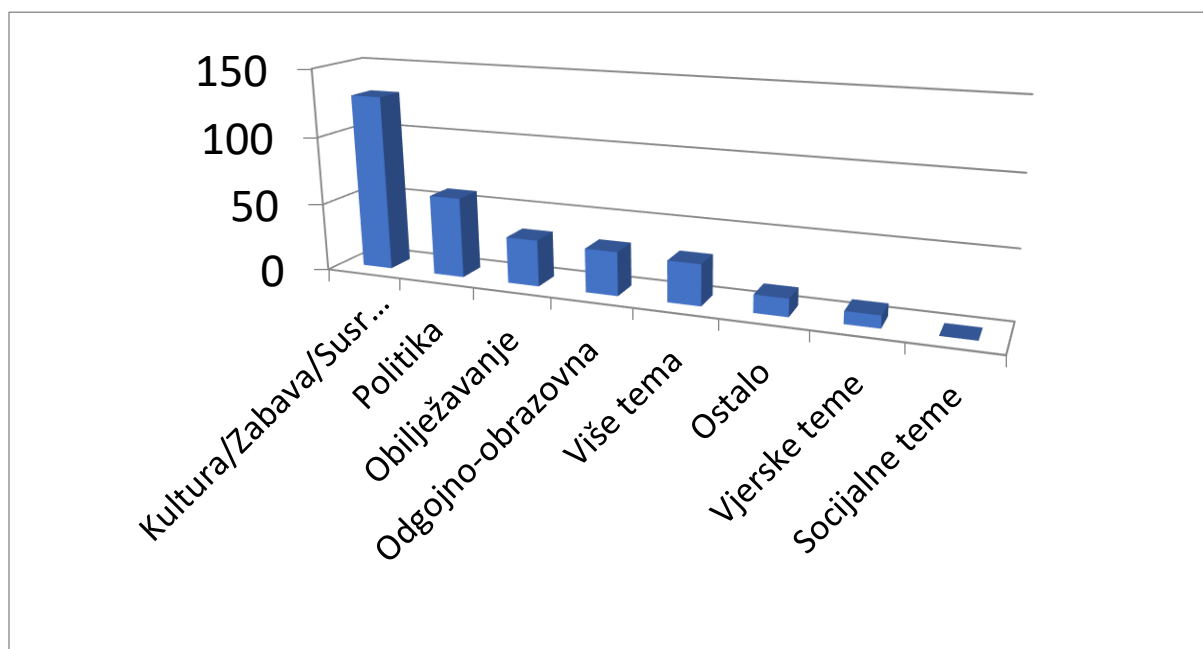
Tema članka odnosi se na ono o čemu se u članku govori, a to je kategorizirano za potrebe ovoga rada na sljedeći način:

- a). politika,
- b). socijalne teme,
- c). kultura/zabava/susreti,
- d). vjeru,
- e). obilježavanja,
- f). odgojno-obrazovne teme,
- g). više tema i
- h). ostalo.

Graf 5 donosi prikaz zastupljenosti pojedinih tema u člancima. Od svih obrađenih članaka (N=306), tema *kultura/zabava/susreti* javlja se u najvećem broju (N=129), kako je i pretpostavljeno. Razlozi takvoj pretpostavci bili su što je to ljetno vrijeme puno različitih događanja.

⁵¹ U ovom korpusu neobrađen je ostao 1 članak.

Graf 5 Tema članka (N=306)

Izvor: Istraživanje autorice

Iznenadujuće, tema *politika* je tek druga tema po zastupljenosti (N=59) i to s više od upola manje članaka od teme *kultura/zabava/susreti*, premda su sva dosadašnja istraživanja manjina u nacionalnim dnevnicima pokazala suprotno.

Taj rezultat je tim važniji što je, ujedno, razdoblje istraživanja obuhvatilo i političke izbore pa je broj članaka o politici, premda u cjelini mali, sigurno povećan. Može se, tako, postaviti pitanje za neka buduća istraživanja, koliki je onda zapravo udio članaka o politici i manjinama u Glasu Istre periodu u kojemu nema većih političkih zbivanja.

Tom varijablom potvrđena je podhipoteza H₅ - da u člancima o manjinama dominiraju kulturno-zabavne teme što čini iznimku u odnosu na rezultate dosadašnjih istraživanja gdje je kao tema u člancima dominirala politika.

4.4. Mjesto zbivanja

Istraživanjem mjesta zbivanja događaja iz članka htjelo se utvrditi prati li Glas Istre manjine samo iz većih gradova u Istri (Pula, Poreč, Rovinj). Neka od mjesta zbivanja iz članaka su: Pula, Vodnjan, Peroj, Rovinj, Poreč, Sveti Lovreč, Buzet, Vižinada,

Novigrad, Pazin, Vrsar, Tar, Umag, Babići, Labin, Fažana, Šišan, Livade, Oprtalj, Medulin, Momjan, Bale, Brtonigla, Svetvinčenat, Grožnjan, Funtana.

Rezultati su pokazali da Glas Istre iskazuje interes za događanja manjina i u manjim mjestima čime javnosti želi predstaviti sve aktivnosti manjina bez obzira na veličinu mjesta u kojem se ono događa. Na taj se način ne prate samo događaji u velikim sredinama, već i u malim mjestima čime se osigurava sveobuhvatnija vidljivost manjina u Istri .

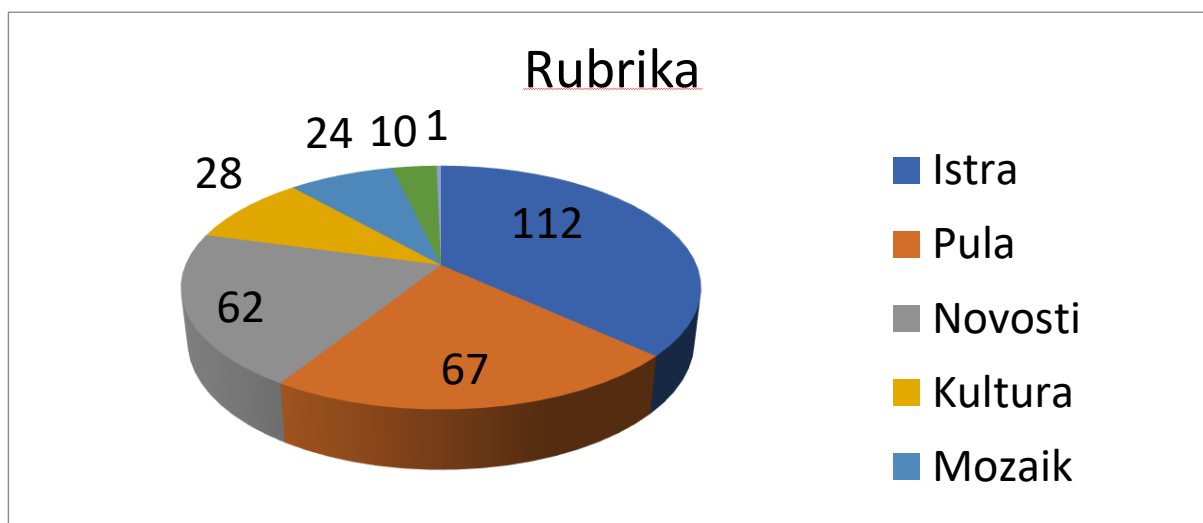
Dakle, s jedne je strane potvrđena podhipoteza H_6 kojom je pretpostavljeno da Glas Istre o manjinama izvještava iz velikih i manjih sredina u Istri, a s druge i dio H_0 kojim se tvrdilo da Glas Istre sveobuhvatno izvještava o manjinama. Taj je nalaz usko povezan sa onima dobivenima proučavanjem kojim rubrikama pripadaju članci.

4.5. Rubrika

Rubrike tiskanog izdanja novina Glas Istre su: Novosti, Pula, Istra, Crna kronika, Kultura, Mozaik, prilozi nedjeljom, Istra plus i ostalo.

Od 304 obrađena članka, najveći udio je u rubrici Istra (36,84%), potom u Novostima (20,39%) i na stranici Pula (22,03%). Najmanje (1) je članaka pronađeno u rubrici Crna kronika. Ovim podacima potvrđena i je pothipoteza H_4 koja kaže da se o manjinama najviše piše u rubrici Istra. Podaci su takvi unatoč činjenici što su se u navedenom razdoblju provodili parlamentarni izbori te se moglo očekivati da će članci u ostalim rubrikama (Novosti npr.) biti zastupljeniji.

Graf 6 Pojavnost medijskih isječaka u pojedinoj rubrici (N=304)⁵²

Izvor: Istraživanje autorice

Činjenica da se najveći broj članaka smješta u rubriku Istra ide u prilog pozitivne društvene integracije manjina u Istri putem jedinog tiskanog dnevnog lista.

4.6. Vrsta članka

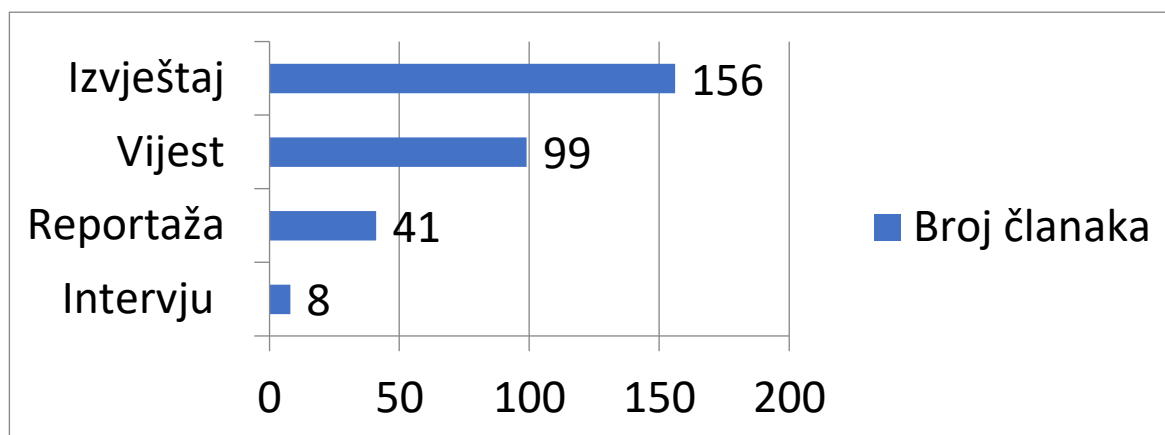
U istraživanju te varijable obrađena su 304 članka, a oni su svrstavani u sljedeće kategorije prema vrsti članka:

- a). vijest,
- b). izvještaj,
- c). reportaža,
- d). intervju,
- e). kritika,
- f). osvrt i
- g). prikaz.

Kako prikazuje Graf 7, najveći udio je izvještaja je najviše (51,31%), zatim vijesti (32,56%) i reportaža (13,48), dok je najmanje intervju (2,63%), a kritike, osvrt i prikaza nema.

⁵² U ovome su korpusu ostala neobrađena 2 članka zbog nepripadanja ni jednoj promatranoj kategoriji.

Graf 7 Vrsta članka (N=304)⁵³

Izvor: Istraživanje autorice

Rezultatima je potvrđena podhipoteza H₃ - da su najzastupljenije novinarske vrste vijest i izvještaj. Na temelju toga može se zaključiti da je temeljna društvena funkcija koju Glas Istre u temi o manjinama ispunjava - informiranje. To ide u prilog istarskoj multikulturalnosti jer je informiranje o manjinama i upoznavanje većine sa njihovim aktivnostima jedna od odlika tolerantnosti te sredine i pozitivnog odnosa prema njima.

⁵³ U ovome su korpusu ostala neobrađena 2 članka zbog nepripadanja ni jednoj promatranoj kategoriji.

Zaključak

Zakonodavni okvir koji se odnosi na manjine u Republici Hrvatskoj sadržava, pored ostalih zakona, i Ustavni zakon kojim se zaštita manjina htjela podići na višu razinu i osigurati pripadnicima nacionalnih manjina veća prava.

Dosadašnja malobrojna istraživanja analize medijskoga sadržaja u različitim medijima u Republici Hrvatskoj pokazala su da se o manjinama piše negativno i da su one ponajviše zastupljene u političkim temama. Jedino dosadašnje istraživanje sadržaja Glasa Istre na u temu (Rilak Urošević, 2017) također je ustvrdilo da pišući o manjinama, dominiraju političke teme.

Ovaj se rad ograničio isključivo na sadržaj Glasa Istre, kao jedinih lokalnih dnevnih novine koje izlaze u Istarskoj županiji, a u kojoj je Statutom određena hrvatsko-talijanska dvojezičnost koja talijanskoj nacionalnoj manjini daje pravo na uporabu jezika i pisma i u službenom općenju. U razdoblju 1.7.-30.11.2015. godine analizom svakoga broja, pronađeno je 306 članaka. Najviše je članaka pronađeno u mjesecu studenom, iako se očekivalo da će ih biti više u ljetnim mjesecima zbog aktivnosti koje se provode. Razlog tome je, može se pretpostaviti, izborni vrijeme i parlamentarni izbori koji su se održali nakon toga. U svim se mjesecima redovito izvještava o manjinama.

Rezultatima je potvrđeno da su Talijani najzastupljenija manjina u Glasu Istre, što se s obzirom na njihovu brojnost i očekivalo; da su manjinski nositelji uloge u članku manjinske udruge i/ili zajednice te da u člancima o manjinama dominiraju kulturno-zabavne teme. Ovdje treba naglasiti da su se u promatranom razdoblju proveli izbori za zastupnike u Hrvatski sabor, čime navedeni rezultati provedenoga istraživanja dobivaju na težini. Iako su teme u kojima dominira politika druge po pojavnosti, njih je i dalje dvostruko manje u odnosu na kulturno-zabavne teme.

Nadalje, potvrđeno je i da se o manjinama izvještava iz velikih i manjih sredina u Istri, što navodi na zaključak da Glas Istre prati aktivnosti manjina sveobuhvatno; da je rubrika Istra ona u kojoj je pronađeno najviše članaka, čime ispunjava društvenu medijsku ulogu njihove integracije. Vijest i izvještaj su najzastupljenije novinarske

vrste što upućuje na zaključak da je izvještavanje druga primarna društvena funkcija koju Glas Istre ispunjava prema istarskim manjinama.

Konačno, na temelju dobivenih rezultata može se potvrditi početna hipoteza, odnosno da dnevne novine Glas Istre o istarskim manjinama pišu redovito i sveobuhvatno.

Ovaj rad ima vrijednost u tome što je, za razliku od dosadašnjih istraživanja, prvi pokazao da politika nije glavna tema o kojoj dnevne novine na temu manjina u Hrvatskoj pišu.

Ograničenja ovoga rada su, s jedne strane, to što je suženo razdoblje istraživanja pa se rezultati ne mogu generalizirati jer se odnose na tek jedno manje razdoblje iz života novina Glas Istre, a s druge strane što je postavljen ograničen broj indikatora.

U tom smislu, ovo istraživanje ne želi dati neke konačne zaključke, već se njime želi ukazati na važnost te teme i to da je nužno informirati javnost o manjinama, kako se ne bi stvarali stereotipi.

Ovo je iznimno zanimljiva tema jer su nacionalne manjine važna karika svakoga društva, a nju se može iz medijske perspektive dalje istraživati na način da se proširi razdoblje pa se usporedi s istim u različitim godinama. S druge strane, detaljniji bi se podaci o izvještavanju o manjinama u Glasu Istre dobili kada bi se matrica proširila na veći broj varijabli.

Na koncu, mogle bi se koristiti i neke druge metode prikupljanja podataka i provesti anketu među pripadnicima nacionalnih manjina i istražiti jesu li zadovoljni zastupljenošću i načinom izvještavanja o svojoj manjini u Glasu Istre.

Popis literature

Arlović, M., Pravo nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, Informator, Zagreb, 2015.

Babić, D., Nacionalne manjine u Hrvatskoj, Plejada, Zagreb, 2015.

Bulatović, G. i Bulatović, Lj. Multikulturalnost i interkulturalnost u medijskom javnom servisu Vojvodine. *Medijski dijalozi: časopis za istraživanje medija i društva*, 31, 2018.

Car, V. i Kanižaj, I. Analiza predstavljenosti programa za nacionalne manjine u hrvatskom televizijskom i radijskom prostoru(2010). Preuzeto s http://www.nacionalne-manjine.info/savjet/files/2011/istrazivanja_2.pdf

Kanižaj, I. Predstavljenost nacionalnih manjina u hrvatskim dnevnim novinama - komparativni pregled 2001.-2003. *Politička misao: časopis za politologiju*, 41, 30-46, 2004. Preuzeto s <http://hrcak.srce.hr/22804>.

Lafraya, S. Intercultural learning is non-formal education: theoretical frameworks and starting points, 2011. Preuzeto s http://republikamladi.reactor.org.webfactional.com/media/download-files/megjunarodni-istrazhovanja/9501_Intercultural_learning_Lafraya_Final.pdf, str. 23.

Leksikon migracijskoga i etničkog nazivlja, IMIN, Školska knjiga, Zagreb, 1998.

Malović, S., Novine, Sveučilišna knjižara, Zagreb, 2003.

McQuail, D. MacQualis Mass Communication Theory, Sage Publications, London, Thousand Oaks, New Delhi, 2005.

Mrnjaus, K. i sur., Interkulturalna dimenzija u odgoju i obrazovanju, Filozofski fakultet u Rijeci, Rijeka, 2013.

Obradović, S. (ur.). Javnost i manjine, Stina d.o.o., Split, 2004.

Piršl, E. i sur., Vodič za interkulturalno učenje, Ljevak, Zagreb, 2016.

Rilak Urošević, T. Predstavljenost nacionalnih manjina u regionalnim dnevnim novinama *Glas Istre* i *Glas Slavonije*, 2017. Preuzeto s <https://zir.nsk.hr/islandora/object/fpzig%3A369>

Tatalović, S., Nacionalne manjine u Hrvatskoj, Stina, Split, 2005.

Tatalović, S. Nacionalne manjine i hrvatska demokracija. *Politička misao: časopis za politologiju*, 43, 159-173, 2006. Preuzeto s <http://hrcak.srce.hr/20552>.

Peruško, Z. (ur.), Uvod u medije, Naknada Jesenski i Turk i Hrvatsko sociološko društvo, Zagreb, 2011.

Perotti, A., Pledoaje za interkulturalni odgoj i obrazovanje, Educa, Zagreb, 1994. UNESCO, Guidelines on Intercultural Education. Preuzeto s <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001478/147878e.pdf>

Vilović, G., *Napredak, ali predrasude su vidljive*, u: Malović, S. (ur.): Bogatstvo različitosti, Sveučilišna knjižara, Zagreb, 2004.

Vilović, G. *Novine* u: Peruško, Z. (ur.), Uvod u medije, Naknada Jesenski i Turk i Hrvatsko sociološko društvo, Zagreb, 2011.

Vukić, T., Od novinara do novinarstva, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Golden marketing-Tehnička knjiga, Pula - Zagreb, 2017.

Zelenika, R., Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Ekonomski fakultet u Rijeci, Rijeka, 2000.

Župarić-Iljić, D. Predstavljenost nacionalnih manjina i prisutnost njihovih medija u hrvatskome medijskom prostoru, *Politička misao: časopis za politologiju*, 48, 2011.

Izvori

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja: <http://www.aztn.hr/8041/> (Pristupljeno 1. rujna 2019.)

Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske:

<https://www.izbori.hr/site/UserDocsImages/1575> (Pristupljeno 21. veljače 2019.)

Gemius Audience: <https://rating.gemius.com/hr/tree/8> (Pristupljeno 5. rujna 2019.)

Glas Istre 1. 7. - 31. 10. 2015.

Glas Istre: <https://glasistrenovine.hr> (Pristupljeno 15. srpnja 2019.)

Hrvatska gospodarska komora-Evidencija prijavljenih tiskovina: <https://www.hgk.hr/s-industriju-i-it/javne-ovlasti-u-sektoru-za-industriju> (Pristupljeno 21. veljače 2019.)

Hrvatski sabor: <https://www.sabor.hr/hr/zastupnici> (Pristupljeno 16. srpnja 2019.)

Istarska županija (Online). Dostupno na: <https://www.istra-istria.hr/index.php?id=14> (Pristupljeno 2. listopada 2018.).

Narodne novine: <https://narodne-novine.nn.hr> (Pristupljeno 16. srpnja 2019.)

Vlada Republike Hrvatske, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina. Dostupno na: <https://pravamanjina.gov.hr/nacionalne-manjine/nacionalne-manjine-u-republici-hrvatskoj/talijani/381> (Pristupljeno 21. veljače 2019.)

Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina, Narodne novine, broj 155/02 (Online). Dostupno na: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2002_12_155_2532.html (Pristupljeno 2. listopada 2018.).

Ustav Republike Hrvatske, Narodne novine, broj 85/10 (Online). Dostupno na: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2010_07_85_2422.html (Pristupljeno 4. listopada 2018.).

Zakon o medijima, Narodne novine, broj 59/04, 84/11, 81/13 (Online). Dostupno na: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2004_05_59_1324.html (Pristupljeno 3. listopada 2018.).

Popis priloga

Graf 1. Stanovništvo Istarske županije prema nacionalnosti (Popis stanovništva iz 2011.).....	11
Graf 2. Broj medijskih isječaka po mjesecima.....	21
Graf 3. Zastupljenost manjina.....	22
Graf 4. Manjinski nositelji uloge u članku.....	24
Graf 5. Tema članka u razdoblju.....	25
Graf 6. Pojavnost medijskih isječaka po rubrici.....	26
Graf 7. Vrsta članka.....	27

Sažetak

Dosadašnja istraživanja analize medijskoga sadržaja u različitim medijima u Republici Hrvatskoj pokazala su da se o manjinama piše negativno i da su one ponajviše zastupljene u političkim temama. Jedino koje je na tu temu istraživalo sadržaj novinskih članaka iz dnevnih novina Glas Istre, ustvrdilo je da dominiraju političke teme.

U ovome se radu analizom medijskoga sadržaja 306 novinskih članaka Glasa Istre istraživao način izvještavanja o istarskim manjinama od srpnja do studenog 2015. godine. Potvrđeno je da Glas Istre o manjinama piše redovito i sveobuhvatno, a pronađeno da su dvije temeljne društvene funkcije koje taj medij ispunjava informiranje i integracija što je u skladu s multikulturalnošću Istarske županije. Naime, o manjinama se izvještava iz velikih i manjih sredina u Istri, rubrika Istra je ona u kojoj je pronađeno najviše članaka, a vijest i izvještaj su najzastupljenije novinarske vrste. U člancima su najzastupljeniji Talijani, a manjinski nositelji uloge u članku su manjinske udruge/zajednice. Najvažniji nalaz je to što u istraženom razdoblju dominiraju kulturno-zabavne teme, a ne politika što je suprotno svim dosadašnjim istraživanjima koji su se u Hrvatskoj bavili ovom tematikom.

Ključne riječi: analiza medijskog sadržaja, Glas Istre, multikulturalnost, nacionalne manjine, novine, Istarska županija

Abstract

Past studies on media content analysis in different media within the Republic of Croatia have shown that minorities are portrayed negatively, being mentioned mainly in political topics. The only study that has examined this topic using the content of the articles from the Glas Istre daily newspaper, has concluded that minorities are being mentioned predominately in political topics.

The aim of this paper is to examine the way of reporting about Istrian minorities from July until November 2015 using the analysis of media content of 306 articles in the Glas Istre daily newspaper. The results confirmed that Glas Istre writes comprehensively and daily about minorities. Moreover, it was discovered that informing and integration represent the essential social function found in the medium which is in accordance with the multicultural nature of Istrian county. More precisely, both bigger and smaller areas in Istria report about minorities, the Istra section is the one where the most articles were found while news as well as reports represent the most used forms of writing. The Italians are the most represented minority found in the articles, while minority associations and societies are represented the least. The most notable result during the research period is the dominance of cultural and entertainment topics instead of political ones which is contrary to the majority of studies that examined this area in Croatia.

Key words: Analysis of media content, Glas Istre, multiculturalism, national minorities, newspapers, Istrian county